

HANDLOVSKÝ BANÍCKY SPOLOK

OBČIANSKE ZDRUŽENIE

Námestie baníkov 7, 972 51 H a n d l o v á

N Á V R H

TURISTICKÝ NÁUČNÝ BANÍCKY CHODNÍK V HANDLOVEJ

Vybudovaním náučného banického chodníka v okolí Handlovej sa sleduje možnosť oboznámiť záujemcov s okolím Handlovej a pritom navštíviť miesta vstupov do podzemia a pomocou textov na informačných tabuliach sa oboznámiť s históriou ťažby uhlia a významom miesta.

Vybudovanie uskutočniť v dvoch etapách – prvou bude chodník pre peších a druhou jeho skvalitnenie a úprava na cykloturistickú trasu. Celkový počet miest a informačných tabúl je 16.

Turistický náučný banický chodník (TNB) by mal začínať pri vstupe do bane (Štrajková ul.1) pri hlavnej vrátnici a mohol by zahŕňať návštevu najmä týchto informačnými tabuľami vyznačených miest:

- povrch hlavného závodu bane (po likvidácii ťažby možnosť krátkeho vstupu do hlavnej štôlne s prípadnou možnosťou návštevy bane až do Bazaltu)

- pozostatky Bane Konštantín
- ústie vetracej štôlne Tri studničky
- jama Zlatá jedľa
- vetracia jama stará Severná
- výstup na Veľký Grič
- vetracia jama Južná II
- vetracia štôlna Stará Západná
- Barbora
- závod Východná šachta (po likvidácii ťažby s prehliadkou ťažného stroja, prípadnou možnosťou spustenia sa do podzemia)
  - vetracia jama Nová Južná
  - vetracia jama Nová východná (po likvidácii ťažby prehliadka ventilačného zariadenia)
  - miesto prvého nálezu handlovského uhlia – štôlna Karol
  - hlavná jama
  - stabilizačný násyp.
  - bývalý hlavný odval.

TNB by mohol byť členený na dva okruhy – severný a južný - pretože prejsť celú trasu TNB v jednom dni by bolo pre mnohých namáhavé.

TNB by mal byť označený zvláštnou značkou, napr. zelenou a čiernou orámovanou výrazne žltou farbou. V niektorých úsekoch by značenie bolo zhodné s turistickou značkou KST.

POPIS TRASY BANÍCKEHO NÁUČNÉHO CHODNÍKA

SEVERNÝ OKRUH

Severná trasa začína z povrchu Bane Handlová a pokračuje súbežne s turistickou trasou na Tri studničky(zelená), ale potom sa odkloní lesnou cestou k vetracej štôlni Tri studničky – pri štôlni je turistická chata, ktorá počas razenia štôlne slúžila ako prístrešok pre baníkov. Pri štôlni bude umiestnená informačná tabuľa č. 1. (v ďalšom texte IT).

Trasa prejde existujúcim chodníkom k Trom studničkám, kde sa stretne s turistickou značkou usmerňujúcou turistov na Malý Grič a Uhlisko. Z Uhliska bude trasa TBN smerovať k bývalej vetracej jame Zlatá jedľa súbežne so žltou turistickou značkou, ktorá je vedená z Prievidze na Veľký Grič. Z nej bude značkou TNB upozornenie na jamu Zlatá jedľa s IT č. 2.

Turisti vystúpia žltou značeným chodníkom na Veľký Grič, z ktorého je veľmi dobrý výhľad na celú Handlovú a podstatnú časť banícky historických objektov.

Zostup z Veľkého Griča po súčasnej červenej značke, ktorá vedie vedľa Starej Severnej vetracej jamy, kde bude IT č. 3.

Zhruba po 1 km bude informačná tabuľa č. 4. pri jazierku Konštantín.

Trasa odbočí smerom k bývalej obratnej lanovky, kde bude IT č. 5, ktorá opíše odvalové hospodárstvo bane a stabilizačný násyp.

Po hrebeni bývalého odvalu bude trasa pokračovať na Jasnú výhliadku a zostupovať po jej svahu na Liptácku cestu.

Trasa sa skončí pri Bani Handlová, kde by mala byť rozsiahlejšia IT č. 14. o činnosti bane.

JUŽNÝ OKRUH

Putovanie začne od Bane Handlová a povedie na stabilizačný násyp, kde bude umiestnená IT č. 5 (textovo zhodná s trasou Sever).

V mieste bývalej štôlne Barbora bude IT č. 6.

Od Barbory sa TBN povedie lesnou cestičkou k Starej západnej vetracej štôlni, kde sa umiestni IT č. 7.

Trasa pokračuje lesnou cestou k vetracej jame Južná II. Toto miesto je dnes známe ako Martinka, kde v drevenej chate zvyknú táboriť mladí ľudia. Pri jame bude IT č. 8.

Od Južnej II. sa označí chodník vedúci k vetracej jame Nová Južná (slúžila pre Východnú šachtu). Tam sa umiestni IT č. 9.

K Novej východnej vetracej jame sa označí odbočka a tam sa umiestni IT č. 10. (Možnosť zanechať technologické vybavenie jamy.)

Trasa bude pokračovať vedľa odvalu VŠ k objektom VŠ, kde bude IT 11.

Po prehliadke objektu VŠ značka zavedie turistov k miestu, kde bola štôlna Karol a IT č. 12 bude informovať o mieste prvého nálezu a ťažby uhlia v Handlovej.

Cestami na hornom konci mesta bude značka TBN viesť k hlavnej šachte s IT č. 13.

Cesta bude pokračovať lúkami ponad Mlynárov kopec nad stabilizačný násyp a skončí pri Bani Handlová.

Trasy možno kombinovať. Napr. z Veľkého Griča je možný zostup po súčasnej červenej značke smerom k Bielemu Kameňu, ale potom značka TBN bude usmerňovať k jame Južná II. s IT č. 8.

Z Južnej II bude značka TBN viesť k Starej západnej vetracej štôlni s IT č. 7. čím sa napojí na vetvu Juh opačným smerom a cez Barboru – IT č. 6. – a odval so stabilizačným násypom – IT č. 5 – skončí pri Bani Handlová.

Táto kombinácia je vhodná najmä pre cykloturistov, lebo zjazd z Veľkého Griča priamo do Handlovej vedľa Starej severnej vetracej jamy a Konštantína je veľmi strmý v úseku asi 1- 1,5 km od vrcholu.

SÚČASNÝ STAV CIEST A CHODNÍKOV A ICH ÚPRAVY.

Všetky popísané úseky TBN vedú vychodenými chodníkmi, lesnými cestami, ktoré sú využívané pešími turistami alebo Správou lesov pri ťažbe dreva. Ide prevažne o nespevnené povrchy a pre pešiu turistiku sú potrebné minimálne úpravy.

Úpravy si vyžaduje najmä cesta k vetracej štôlni Tri studničky, kde sú už zničené mosty nad potokmi, ktoré by bolo treba nahradiť spoľahlivými lávkami, ktoré by mohli slúžiť aj pre prejazd bicyklov.

Ďalšie úpravy si vyžaduje prístup k jame Zlatá jedľa, kde je stará cesta neznateľná. Treba rátať s výstavbou chodníka k štôlni Karol.

Podľa banských máp treba vytýčiť ústia štôlne Barbora a Karol, jamy Stará severná vetracia.

VÝSTAVBA TRASY BANÍCKEHO NÁUČNÉHO CHODNÍKA

Do výstavby TBN by sa mali zapojiť členovia Handlovského baníckeho spolku a organizácie Klubu slovenských turistov pôsobiacich v Handlovej. V rámci úpravy trasy a jej vytýčenia by sa mohli podieľať najmä na osadzovaní informačných tabúl a členovia KST na značkovanie trasy. Spoločnými silami by sa mali vyčistiť a skvalitniť vybavenie studničiek pitnej vody, ktoré sú popri trase a úprava lávok.

Text informačných tabúl vypracujú členovia HBS a výroba tabúl sa zadá vhodnej organizácii v meste alebo okrese. Mali by byť kovové a text by mal byť chránený pred vplyvmi počasia.

ODHAD NÁKLADOV A ZDROJE FINANCOVANIA

Náklady na zhotovenie informačných tabúl – celkom 16 kusov – predpokladám na 10 tis. Sk za kus, vrátane materiálu na ich osadenie.

Materiál na lávky, dopravu materiálu na miesto budú asi 20 tis. Sk.

Ostatné práce by mali byť urobené dobrovoľníkmi.

Celkový náklad na TBN by mal činiť 180 až 200 tis. Sk

Zdrojom financovania by boli prostriedky Eurofondov a dary sponzorov.

Návrh pripravil Ing. Igor Reiff

Tento projekt je aj dokumentáciou plnenia bodu 6. Súčasných úloh Handlovského baníckeho spolku v súčinnosti s Mestským úradom v Handlovej